

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124.)

Zondag 2 October 1898. N°. 1084.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donnerdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f. 1.20, voor het Buitenland per jaar f. 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels f. 1.20, voor elke regel meer 20 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Verzen. 12 Ct. p. regel

„Wie zeggen de menschen dat ik ben?”

En Jezus ging uit, en zijne discipelen, naar de vlekken van Cesarea Philippi. En op den weg vroeg hij zijnen discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen dat ik ben? Mark. 8: 27.

Kan het u inderdaad niet schelen, wat de menschen van u zeggen? Nader nog, hecht ge er niets aan wie de menschen zeggen dat ge zijt? Is u dat onverschillig? Deert het u niet? Glijdt het u als regen langs een wand van marmer, zoo langs de wanden van uw hart af?

Naar veler trotsche uitspraak, vooral wanneer hun hart geprikkeld is en spijt met nijd op hun gelaat worstelen, zoudt ge niet-terdaad u inbeelden, dat dit bij u, zoo velen zoo was.

Maar feitelijk staat het heel anders, en geven, op zeer hooge uitzonderingen na, de menschen om elkanders dunk en meening veel te veel. Iets wat zoover gaat, dat stellig negen van de tien die zich metterdaad aan niets en niemand storen, hierbij in niet geringe mate juist gedreven worden door de zucht, om als zondeling en exceptioneel mensch de aandacht van hun medemenschen te trekken.

Natuurlijk is ook hier grondverschil. Er zijn ook op dit terrein slaven en slavinnen, die letterlijk hun levenlang geen vrijen adem gekend hebben, en steeds in alle ding onder de opinie der menschen als een hun opgelegd gebod gebukt gingen.

Doch zoo zijn op verre na niet allen. Vooral in Christelijke kringen heerscht een vrijer geest. Naast en tegenover de opinie der menschen staat in die kringen de regel van Gods Woord, verklaard in een Christelijke traditie. Maar ook al breekt dit de slavenboei van opinie, mode en vorm, ook in dien enger kring hecht men er veelal eer te veel dan te weinig aan, hoe men bekend staat, en de waarachtige „vrijheid in Christus” wordt slechts door het kleiner deel genoten.

Ook werkt hierin inborst, aanleg en karakter. De één neigt er meer toe, om met den stroom af te drijven, de ander mint het meer, om tegen den stroom op te roeien. Vandaar dat ge ook in niet-Christelijke kringen soms zeer onafhankelijke mannen en vrouwen ontmoet, die meer aan het beoordeelen van anderen dan aan het zich laten beoordeelen lust hebben.

Doch ook al is in den regel het hechten aan de meening der menschen veel te sterk, opmerkelijk is het, dat verreweg de meesten den schijn aannemen, van er zich niet aan te storen, en er niet zelden boude tegenin spreken.

Men is er op gesteld, dat de menschen goed van ons spreken, maar laat het liefst voorkomen, als deden ze dit, niet omdat wij hun in het geveel komen, maar overmits ze ons, in onzen persoon en in ons doen, prijselijk keurden.

Men voegt en schikt zich, maar stelt zich liefst aan, als ging men zich eigen gang.

Dit nu bewijst, dat men tegen de opinie der menschen verkeerd over staat. Ze in zijn hart veracht, maar feitelijk er, uit eigen belang, het hoofd voor buigt, en dus niet helder inzicht, in hoeverre men er zich wel terdege aan moet storen, en in hoeverre men den moed moet hebben, om er tegenin te gaan.

Just met het oog hierop heeft de vraag van Jezus aan zijne discipelen: „Wie zeggen de menschen dat ik ben?” ook voor ons zoo ernstige betekenis.

Toegegeven tocht, dat Jezus zelf wist wat in den mensch was, en dus ook wat meening bij de schare omtrent hem bestond, zoodat navraag bij zijn discipelen hieromtrent voor hem zelfden geheel overbodig was, de vorm van deze vraag was dan toch op die discipelen berekend, en tot die vraag als zoodanig moest recht bestaan.

De discipelen konden op hun toenmalig standpunt Jezus' vraag niet anders opvatten, dan dat er ons aan gelegen moet zijn, hoe de menschen over ons denken, en dat hetgeen waarvoor ze ons houden, ons niet onverschillig mag zijn.

Dit op zichzelve toepasende, konden de discipelen dus tot geen andere conclusie komen, dan dat zij ook zelf, op de meening der menschen bedacht hadden te zijn; niet om er voor te zwichten, maar als op een macht in het leven, waarmee te rekenen viel.

En dit nu toont, dat ook voor ons de vraag betekenis behoudt: Wie zeggen de menschen dat ik ben?

Hierbij nu is drieërlei mogelijk: Waard-schatting, onderschatting of overschatting.

Het is denkbaar, dat ge in de meening der menschen uw welgelijkt beeld terugvindt.

Dan is er *waard-schatting*. Men waardeert u dan zooals ge in uw eigen conscientie feitelijk weet te bestaan.

Maar het is ook mogelijk, dat de publieke opinie u miskent, u niet begrijpt, en dus u slechter teekent dan ge wezenlijk zijt.

Dan is er *onderschatting*. Men schat u dan te laag en vormde zich van uw persoon en streven een valse voorstelling.

En ten derde komt het voor, dat de opinie der menschen u *flattert* en u een veel schooner gestalte toedicht dan ge werkelijk bezit.

Dan is er *overschatting*. Afgaande op bedrieglijke uiterlijkenheden en misleidend schijnvertooningen, ziet men dan iets in u, wat niet in u is. Men houdt u voor veel beter dan ge zijt. En diezelfde menigte, die om dat opgesmukte beeld u hoog stelt, zou u morgen den dag met haar verachting naropen, als ze u zag zoo als ge werkelijk bestaat, en merkte hoe ze zich in u bedrogen had.

Bepalen we ons nu tot het laatste geval. Als de publieke opinie ons juist beoordeelt, leert ze ons niet. Als ze ons niet begrijpt en onbillijk vonnist, drijft ze hem die God vreest, temeer naar Hem uit, die hart en nieren proeft, en brengt ze ons een zegen. Maar overschat ze ons en ziet ze ons voor beter, voor edeler aan dan we zijn, zoo bedreigt ze ons met zeer ernstig zielegevaar, een gevaar waarop niet ernstig genoeg kan worden gewezen.

Doorzie wel, waarop het hier aankomt. Het is niet de vraag, of er geen voorvallen en geen afdelingen en geen zonden in uw leven zijn voorgekomen, waarvan de wereld niet af weet; en veel minder nog of er geen verzoekende gedachten door uw hart vlogen, die niemand in u onderstelt.

De wereld, de menigte der menschen, die publieke opinie is God niet, en zooals God uw hart en uw innerlijk bestaan kent, zoo kent ge het zelf niet. „God is meerder dan ons hart en Hij weet alle dingen”, en daarom bidt de oprechte: „Reinig mij van de verborgen afdwalingen”.

Ons verborgen leven en ons leven dat naar de wereld gekeerd is, moet scherp onderscheiden worden, evenals we zelfs ons huislijk leven en ons leven op de knieën voor God niet verwarren mogen.

Het bange feit ligt er toe, dat we in zonde ontvangen en geboren zijn, en dat de afsnijding van de zonde eerst in ons sterven komt. Dat hart nu, zooals we er zelf dikwijls van schrikten, behoeven we niet aan de wereld te laten zien. Er is ook hier een bedeksel der schaamte.

Bovendien de publieke opinie, die van „het diepe hart” zoomin als van de „diepten van Satan” in haar oppervlakkigheid ook maar iets verstaat, zou, bij vergelijking met anderen, u geheel verkeerd gaan beoordeelen, zoo ze u beoordeelde naar de zielsklachten van uw vaak innerlijk verbrijfeld gemoed.

Als ge weten wilt, of de wereld u voor beter houdt dan ge zijt, moet ge dus, om doel te treffen, alleen letten op dien kant van uw leven, die naar buiten, naar de wereld gekeerd is, en u afvragen of in uw optreden in de wereld, wel waarlijk die edele bedoeling, dat hooge streven, die ernstige toewijding in u is, die de wereld in u onderstelt, en waarom ze u haar gunste biedt.

En moet ge nu, in dien beperkten zin, na ernstig overleg, tot de slotsom komen, dat de wereld u voor edeler houdt dan ge werkelijk zijt, zie dan toe, dat dit u niet tot een strik worde, maar grijp uzelven aan, en wisch met Gods hulpe het verschil, dat in uw nadeel is, uit.

Het gevaar, dat dan dreigt is, gelijk ge besef, daarin gelegen, dat ge, ziende, hoe *schijn* u achtung en sympathie bezorgde, u steeds meer op het bewaren en versterken van dien *schijn* gaat toelagen, en de reiniging van uw hart er aan geeft.

Ge stompt uw conscientie dan voor het oordeel van uw God af, en spitst uw vindingrijkheid op het ontzien van het oordeel der wereld.

Valt dit bij u in het *vrome*, dan werkt ge het beeld van den Farizeer in u uit. Hecht ge meer aan het *maatschappelijke*, dan richt zich al uw streven er op, om mee te tellen onder de „geziene burgers”.

Doch in beide gevallen wordt het dan een hol schijnleven. Ge wordt een silhouet op den wand. Een papieren kunstbloem. Namaak van een u voorgelouden model. En uw God gaat voor u achter de wolken. En uw hart wordt dof en klankeloos. Alles naar buiten gewerkt, en inwendig dood en doodsch.

Maar heel anders wordt het, als ge den moed grijpt, om dien valschen beker van de gunst der wereld van voor uw lippen weg te slaan.

Dan tocht wordt die te gunstige opinie der menschen u tot zelfbeschaming, u tot een prikkelend verwijt in uw conscientie, en kent ge rust noch duur eer beeld en wezen gelijk is geworden.

Dan hindert u die lof en gunst, zoolang ge het inwendig niet hebt omgezet, tot het binnen werd, zooals de wereld het zich van u voorstelt.

Dan komt er zelfonderzoek, en harde zelfveroordeeling, niet om u voor de wereld te ontmaskeren. Doe dat voor God, of ook voor een vriend, zooals God ons soms een zielsvriend geven wil. Neen, maar om zoo lang het valsche in u te bestriften en weg te werken, tot het *wezen* dat wat *schijn* was heeft bijgewerkt en ingehaald, straks overtroffen.

Dan wijkt het gevaar van door den schijn opgezogen te worden, en verkeert, wat u dreigde te vernietigen, in een zegen.

En als ge dan straks, den maatstaf der wereld in den adel uwer ziel te boven komt, haar gunst minder gul vindt, en soms zelfs haar ongunst moet lijden, laat u dit dan niet ontmoedigen, want het is het teken uwer opstanding, uwer vrijmaking in Christus, van uw terugkeer tot God.

Gij die haar slaaf waart, zijt dan met Gods hulp haar rechter geworden, en *nu* rechter vindt ge niet meer op aarde, maar daarboven in uw God.

Uit de Pers.

Over Gereformeerde ziekenverzorging schrijft Ds. Barger in *Bethesda*:

Men zou aan deze eeuw, die welhaast ten einde gaat, verschillende namen kunnen geven. Zij heeft immers de eeuw der beschaving, der ontwikkeling, der uitvindingen, der stoomkracht en electriciteit. Maar ook mag men haar veilig noemen: de eeuw der philanthropie.

De menschelevendheid is in onze dagen werkelijk beschamend groot. Gij kunt dan ook schier geen schrede zetten, of ge stuit op Stichtingen, die daarvan getuigenis afleggen.

Alles is er thans op uit, philanthropie te drijven. Alle krachten worden daarvoor ingespannen. Allerlei richtingen wedijveren daarin om den eerepal. De ene Stichting na de andere verrijst, van allerlei aard, van verschillenden omvang, tot onderscheiden doel, maar alle, om het u te prediken, hoe de menschelevendheid van onze dagen de philanthropie najaagt, en er alomte een streven openbaar wordt, om het lijden van zijn medemenschen weg te nemen en te lenigen.

Vraagt ge nu echter of dit ook het hoogste en enigste doel is, waarnaar de Gereformeerde Ziekenverzorging staat, dan luidt daarop ons antwoord beslist ontkennend. Hoewel we geenszins het oog begeeren te sluiten voor het goede, dat zich ook in dit streven openbaart, voorsoverre daarin name-lijk bij velen een tegenwicht ligt tegen de materialistische en grofmannelijke strooming, die in allerlei andere kringen op den voorgrond treedt. Toch komt het ons voor, dat de ziekenverzorging, die geheel naar den Woorde Gods zich wil richten, vooral een open oog moet hebben voor het gevaar, dat het oefenen van philanthropie in het algemeen naar al te zeer met zich brengt.

Het is een stokpaardje, dat heden ten dage alle man bereijdt. Ook degenen, die zelfs met alle openbaringsgeloof gehouwen heeft. Ook die, die heel en openlijk ongelovige. Misschien heeft onze eeuw daar ook behoefte aan, om alomte te stellen tegen den openlijken dienst der ronds die ze al-lerwegen najaagt, en daaraan nog een glimp te ont-leeuwen, waaruit blijken moet, dat ze toch zo slecht nog niet is, en integendeel het beginsel der huma-niteit, waarin zij haar kracht zoekt, het *rechte* be-ginsel mag heeten om den mensch en de mensche-heid gelukkig te maken. Daarom laat ze haar ge-noot wel niet los, en geeft ze het najagen van den zondewiel niet prijs, maar wordt deze som-tijds geutiliseerd ten bate van hen, die in ellende of smarte zijn. Men organiseert comedevoorstel-lingen, concerten, of wat voorts de zinnen strelen en de hartstochten vervoeren kan, maar verbindt daaraan tevens de gelegenheid, om een of ander philanthropisch werk te steunen, en den elendigen hulpe te bieden.

Dit is en blijft het betreden van een weg, waar-voor hij, die werkelijk barmhartigheid oefenen wil naar den eisch des Heeren, zeker terugdeinst, ook al ligt er voor de Christenen niet geringe ver-oordeeling in, om zich daarop te laten verlokken. Maar ook afgezien daarvan moet alle barmhartigheid, die met Gods Woord wil rekenen, er zeer ernstig voor vrezen, het beeld van de philanthropie van onze dagen te willen verootenen. Waar in tocht be-standt eigenlijk het karakter daarvan, al wordt het ook door velen uitnemend bedoeld. Immers voor-namelijk hierin, dat het lijden zooveel mogelijk uit de wereld weggenomen, en door de menschen niet meer gevoeld worde. Het lijden, de ellende, waaronder het zondig menschenkind, als een gevolg van zijn ongerechtigheid, gebogen gaat, moet uit de wereld weg. Men wil van de zonde niet meer weten, en evenmin van de gevolgen daarvan, die in allerlei krankheden en smarten openbaar worden, die in allerlei ellende aan den dag treden. En nu is de philanthropie van onze dagen, gelijk die bij velen geoeft wordt, er vooral op gericht, den mensch voor die smarte zooveel mogelijk ongevoelig te maken; het lijden weg te nemen; dit te doen vergeten; den geest te verstrooien en af te leiden van de beproeving die God sond; aan de gedachten een afleiding te bezorgen; en het licha-melijk lijden zoo geheel te lenigen, door allerlei verdoovende middelen, dat het zoo min mogelijk wordt gevoeld. Dat kunt ge bespeuren aan de manier waarop vaak de ziekenverpleging wordt opgevat. Dat ook, aan hetgeen in neutrale krank-

sinniggestichten plaats grijpt, waar de arme verpleegden in patienten, met concerten en comede-voorstellingen worden bezig gehouden. Dat vooral aan de wijze waarop onze eeuw staat tegenover den dood. Dezen wil kan men niet wegdreuzeren. Maar hem te begraven onder bloemen en kransen. Feitelijk te doen alsof hij niet bestond, en het schrikkelijke, het afschuwelijke van een uitvaart, van de groeve der vertering weg te nemen door de bloeiende rozen en schitterende linten waaronder de lijkstik bedolven wordt. Daarin is onze eeuw zeer vernuftig en handig. Daarin ook toont ze mede wat de philanthropie is, naar welke beoeffe-ning zij staat.

De Gereformeerde Ziekenverzorging echter richtte het oog op een hooger en heerlijker doelwit. Geen philanthropie nagejaagd, als die van onze dagen. Niet in de eerste plaats er naar getracht, om het lijden weg te nemen, te verzachten, of in een staat van gevoelloosheid naar lichaam en ziel te doen doorleven. O neen! Het lijden moet door ons recht verstaan. Het moet de sprake Gods, die daarvan tot ons uitgaat, doen indringen in het oor van ons hart en geweten. Wij schrikken terug voor een verpleging, die er toe zou kunnen medewerken, dat over den kranke het oordeel kwam, eenmaal door den Heere God in dit woord van zijn wederspanning volk uitgesproken: „Ik heb ze geslagen, maar ze hebben geen pijn gevoeld.” In elken weg der smarte, dien de Heere met ons houdt, moet het komen tot het gevoelen daarvan, tot het buigen daaraan, tot het blikken van Gods heilig recht daarin. Daartoe moet ook de ziekenverzorging dienen. Het zij haar gegund de smarten, aan riken en sterfbed geleiden, te lenigen. Geen poging of inspanning, geen offerering zij haar te ruwer of te moeilijke, om dat doel te bereiken. Maar zij bereike het nimmer ten koste van wat de machtige stemme Gods in dat lijden predikt. Zij late het lijden zelf, als lijden, ingaan in de ziele van hem of haar, die daarmede wordt bezocht. Zij neme nimmer het kruis weg, dat Gods hand geliefde op te leggen, maar versta altoos, dat alle ziekenverzorging er op gericht moet wezen, om het te leeren dragen zooals God dat eischt, en daartoe een vreedzame vrucht der gerechtigheid te doen ripen.

Wanneer de verpleegster, die door de Geref. Ziekenverzorging wordt uitgezonden, zoo mag op-treden, zal ze waarlijk gezegd kunnen arbeiden. Geen oefenen van philanthropie, van menschen-liefde, die haar wortel niet heeft in de liefde tot God, in het zoeken van zijn ziele, in het hoog hui-den van zijn recht is dan haar levensdoel. Maar het is de biddende begeerte harer ziele, bij den lijder, aan wiens rijkheid zij geroepen wordt, een recht inzicht te verwekken in den aard en bete-kenis der smarten, die zijn God over hem bracht, ook al is het dat ze dan, listende van dat lijden te verzachten, het veelteer nog te zwaarder doet ge-voelen. Dan echter zal ze eerst aan hare roeping getrouwen, en haar arbeid niet ongezegd zijn, ook al wordt zulk optreden door de hedendaagsche phi-lanthropie luidde veroordeeld, we kunnen daarom niet anders dan den Heere bidden, dat Hij aan onze Ziekenverzorging en verpleegsters die rechte beginselen toch maar goed doe verstaan.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van den heer A. C. de Vriendt te Zeist, gevonden in de collecte f. 10; van den heer A. S. Leyda te Aardenburg f. 1; van Ds. G. Vlug te Nijkerk, gevonden in de collecte f. 3.50; van Ds. Dijkstra te Diever, gevonden in de collecte f. 1; van Meij. de Wed. D. N. te Arnhem f. 2; van den heer G. F. Taats te Rotterdam, gevonden in de collecte f. 10.50; (van de Wed. N. N. f. 2.50; van K. S. f. 5; van K. S. f. 3; samen f. 10.50).

De Penningmeester,
D. HULLEMAN.

Officiële Berichten.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 30 Sept. '98.)

Kort Verslag der Vergadering van Geref. kerken in de Classis Zutphen, gehouden te Winterswijk 8 Sept. 1898.

Het rapport inzake den kerkbouw te Doetinchem, wordt voor kennisgeving aangenomen. Deputaten zullen te Doetinchem een veran-meelijst laten teekenen, en trachten een com-missie van 5 personen te doen benoemen, om met de deputaten der Classis Zutphen saam te werken, ter behartiging van de belangen der Gereformeerden te Doetinchem, tot dat de Geref. kerk daar ter plaatse kan worden geïnstituëerd, waarvoor de Classis zal oordeelen.

Ds. de Velde brengt verslag uit van zijn arbeid te Homburg. Tot de December-Classe zal Zew. consulent blijven. De Geref. kerk te Homburg kon zich nog niet laten vertegenwoordigen.

Wordt gerapporteerd aangaande Kleef. Daar de leiding der zaken in handen van Hervormden is gekomen, ziet de Classis zich genood-zaakt zich terug te trekken.

De kerken doen opgave van de vrijwillig toe-gezegde bijdragen voor een eventueel uit te zen-den missionair-predikant.

Enkele kerken kunnen het juiste bedrag nog niet bepalen.

In elke kerk zal door den deputaat voor de Zending in de wintermaanden een rede worden gehouden in het belang der Zending.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

De Cursus 1898-'99 is geopend met 73 Studenten, (vijf meer dan in den vorigen Cur-sus.) Van deze hebben zich 30 voor het eerst laten inschrijven, van welke zestien kwamen met diploma-eindexamen van de Geref. Gymna-sium der Theol. School en vier werden inge-schreven na afgelegd admissie-examen, n.l. de heeren H. Happers, H. Kajan, E. Schouten en D. K. Wielenga Jr.

D. K. WIELENGA,
Secr. v. h. Prof. Coll.
Kampen, 25 Sept. '98.

Buitenland.

Engeland. De leer der Ritualisten. De strijd die in Engeland tegen het Ritua-lisme is ontbrand, beweegt zich voornamelijk over de vraag of gene ceremoniën in de godsdienst-oefeningen al dan niet zullen plaats hebben. Velen ergeren zich aan de op klaar-lichten dag brandende kaarsen op het altaar, aan het branden van wierook, aan het houden van processiën enz.

Maar het komt ons voor dat maar al te wel-nig acht geslagen wordt op de leer, die achter dit alles zit en de drijfveer is van zoovele din-gen die de menschen welke de reformatie der 16e eeuw niet willen vernietigd zien, niet kun-nen dragen.

Het ontstaan van het Ritualisme is te danken of te wijten aan het optreden van Dr. Pusey, die ruim 60 jaren geleden wees op de verach-ting waarin van lieverlede het ambt gekomen was. Op dit aanbeeld is men blijven staan, tot-dat men kwam tot de geheel Roomsche opvat-ting van hetgeen het ambt is in de kerk van Christus. Men is op die lijn voortgegaan totdat men in beginsel de geheele leer van Rome is gaan beamen.

De leer der transsubstantiatie, d. w. z. de leer dat bij het sacrament aan het Heilig Avond-maal de elementen van brood en wijn veran-dert worden in het lichaam en bloed van Chris-tus, wordt onverholven geleerd, onder den term van de werkelijke tegenwoordigheid van den Christus bij het Avondmaal.

De volgende vragen en antwoorden komen voor in catechismen die door Ritualisten gebruikt worden. Het zijn niet leerboeken die door ultra's in die richting zijn opgesteld, maar die veelteer geschreven zijn door gematigde voor-standers der Ritualistische partij.

Vr. Op welk gezag weten wij wat tot de Heilige Schrift behoort en wat niet?

A. Op het gezag der kerk.

Vr. Waarom buigen wij voor het altaar?

A. Omdat het beschouwd wordt als de troon van Christus.

Vr. Waarom buigen wij bij de woorden: Dit is mijn lichaam?

A. Omdat het eene handeling van aanbidding is van onzen Heere, die sacramenteel aan-wezig is.

Vr. Hoe wordt de „werkelijke tegenwoordig-heid” van Christus in het sacrament tot stand gebracht?

A. Door het gebruiken van des Heeren woorden door een priester.

Vr. Hoe moeten de dienaren der kerk be-schouwd worden? Welk oud gezegde leert deze waarheid?

A. Waar de priester is, daar is Christus. Daarbij wordt den raad gegeven om nooit te spreken van het ontvangen van brood en wijn in het sacrament, maar liever van het lichaam en bloed van Christus.

In het sacrament van den Heiligen Doop zoo-wel als in dat van het Avondmaal zoekt de Ritualist reetieve magische kracht. Hij houdt staande dat men bij den Doop *initial* gracie, dat is genade die het eerst geschonken wordt, mededeelt, en leert dat een bekeerd mensch daarom nog niet een wedergeboren mensch is.

Ook beweren de Ritualisten dat er zeven sa-cramenten zijn, twee grotere en vijf kleinere. Zij leeren dat men sacramentele belijdenis doen moet om „absolutie” te verkrijgen. Ook is het houden van heiligen en vastendagen noodzake-lijk. Sommigen leeren zelfs de onbevleete ont-vangenis van Maria.

Voorts leeren de Ritualisten dat het geoor-loofd is om God te vragen om een deel te mogen hebben in de gebeden der heiligen. Het is zelfs goed dat men bidt voor hen die als ge-trouwen zijn overleden op grond dat zij nog niet hun volmaakt staat en heil bereikt hebben.

Men eischt van Ritualistische zijde ook den onghewonden staat der priesters. Men leert dat vergerving van zonden verkregen wordt in de kerk. Ja zelfs is men er hier en daar op uit om de vergerving van religieus in te voeren.

Nu is het niet moeilijk om aan te toonen dat al deze dingen in strijd zijn met het Book of Common Prayer, dat in de Episcopale kerk nog altijd kracht heeft.

Wanneer we verder vragen of de Ritualisten zich houden aan de leer der particuliere genade, gelijk die in de Westminster'sche Confessie geleerd wordt, dan meenen wij dit ten eerste te moeten betwijfelen.

Het komt ons voor dat men het Engelsche volk niet alleen moet wijzen op den in hun Staats-kerk veranderde ceremoniën, maar dat men ook moet laten zien hoe van lieverlede al de leer-ingen van de Westminster'sche Confessie wor-den verloochend om het Pelagianisme op den troon te verheffen.

De heer Kensit die nog steeds tegen het Ritua-lisme strijdt door in de kerken onder de Godsdienst-oefeningen er tegen te protesteeren dat allerlei Roomsche plechtigheden worden inge-voerd, is nu begonnen openbare vergaderingen te houden om het Engelsche volk te waarschu-wen, niet verder op Roomsche paden te gaan. Hij wil nu ook een honderdtal predikers het land rondzenden om eene tweede reformatie tot stand te brengen. Hij vraagt om te beginnen een kapitaal van f. 60,000.

Of de heer Kensit nu juist de man is om deze zaak aan te vatten, betwijfelen wij.

Maar de heer Kensit zelf is vol goeden moed. Hij schreef: „Ik heb een corps Christelijke jongelieden opgewekt even als de arme predi-kers van Wickliff, en ik acht het noodig een honderdtal van hen twee aan twee in het land te zenden. Als mijn kruistocht werkelijk een